

Μαθητικές Κοινότητες Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας

Μαρτυρίες

από την περίοδο 1940-1944

Κόνιτσα, Οκτώβριος 2000

Μαθητικές Κοινότητες Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας

“Μαρτυρίες των κατοίκων
της επαρχίας Κόνιτσας
από την περίοδο 1940-1944”

*«Αφιερωμένο με ευγνωμοσύνη
στους γονείς και δασκάλους μας»*
Σύλλογος διδασκόντων Γυμνασίου Κόνιτσας

*«Αφιερωμένο με σεβασμό
στους παπούδες και γιαγιάδες μας
ζητώντας την ευχή τους»*
Μαθητικές Κοινότητες Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας

Κόνιτσα, Οκτώβριος 2000

- Το υλικό που δημοσιεύεται συγκεντρώθηκε από την κ. Ειρήνη Κ. Τρουμπούνη, Μαθηματικό Δ/ντρια του Γυμνασίου Κόνιτσας.
- Τα χειρόγραφα και οι πρώτες εκτυπώσεις διορθώθηκαν από τις φιλόλογους του σχολείου κυρίες, Ζουπανιώτου Ελένη, Ξένου Γεωργία, Παπαθεμιστοκλέους Φρειδερίκη, Πλακούτση Αναστασία και Χαϊδάκη Σταυρούλα.
- Διορθώθηκαν ορθογραφικά, συντακτικά και εκφραστικά λάθη όπου αυτό κρίθηκε απολύτως απαραίτητο. Κατά τα άλλα οι αφηγήσεις διατηρήθηκαν αναλλοίωτες.
- ' Η εργασία αυτή θα ήταν αδύνατον να ολοκληρωθεί χωρίς τη βοήθεια του συνόλου των διδασκόντων του Γυμνασίου Κόνιτσας.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Τά άπλᾶ καί άπέριττα μικρά κείμενα πού δημοσιεύονται σέ τοῦτο τό τεύχος, τά ἔχουν συντάξει μαθητές καί μαθήτριες τοῦ Γυμνασίου Κονίτσης. Ἐκείνοι ἀφηγήσεις ἀπό ἀνθρώπους τῆς γενιᾶς τοῦ '40 καί τίς κατέγραψαν. Καί μᾶς μεταφέρουν, ἔτσι, τόν ἀέρα τῆς λεβεντιᾶς ἐκείνης τῆς ἀνεπανάληπτης καί μεγαλειώδους ἐποχῆς. Τότε, πού ἡ δόξα σκέπαζε τήν Ἑλλάδα τότε, πού μᾶς θαύμαζαν ὅλοι οἱ λαοί τῆς γῆς, ἀφοῦ ἡ Χώρα μας ἔδωσε στούς Συμμάχους τήν πρώτη καί βέβαιη ἐλπίδα τῆς νίκης ἐναντία στόν μέχρι τότε ἀήττητο "Ἄξονα" τότε, πού Λαός καί Στρατός ἀντιμετώπιζαν τήν ἀπρόκλητη ἐπίθεση τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας "μέ τό χαμόγελο στά χεῖλη" τότε, πού τό θρυλικό Ἑλληνικό "ΟΧΙ" γράφτηκε πάνω στά βουνά τῆς Πίνδου καί τῆς Βορείου Ἡπείρου, φέρνοντας τήν λευτεριά γιά λίγο –ἀλλοίμονο– στήν πολύπαθη καί ἀλύτρωτη Βορειοηπειρωτική γῆ...

Γι' αὐτό κι' ἐδόξασα τόν Θεό, πού ἡ νέα γενιά, ἡ γενιά τοῦ 2000, ἡ μαθητική νεολαία τοῦ Γυμνασίου Κονίτσης, φέρνει στήν σκέψη καί στην καρδιά της τό ΘΑΥΜΑ τοῦ 1940. Δείχνει, ὅτι οἱ ρίζες της φτάνουν βαθιά καί παίρνουν ζωοπάροχους χυμούς ἀπό ἐκείνη τήν δόξα κι' ἀπό ἐκεῖνο τό ἥρωϊκό ΕΠΟΣ πού ἔγραψε ἡ Ἑλλάδα –καμάρι καί καύχημα γιά τούς Ἕλληνες, μά καί γιά ὅλους τούς τίμιους ἀνθρώπους, ὅπου γῆς, πού ἀγαποῦν τήν ἐλευθερία.

Μέσα ἀπό τήν καρδιά μου συγχαίρω ὅλα τα παιδιά τοῦ Γυμνασίου μας καί τά εὐλογῶ πατρικά. Πάντα τέτοιες χαρές νά μᾶς δίνουν καί τέτοιες ἀνατάσεις ἐθνικές. Τά εὐχαριστῶ δέ, γιατί μέ τούτη τήν ἐξοχη καί πρωτότυπη, θάλεγα, προσπάθειά τους διέσωσαν μνήμες, οἱ ὁποῖες, στό

διάβα του χρόνου, κινδυνεύουν σιγά-σιγά να χαθούν. Τέλος, όλοθερμα συγχαρητήρι ανήκουν και στην Γυμνασιάρχη, την κυρία Ειρήνη Τρουμπούνη, για την θαυμάσια πρωτοβουλία της να στρέψη τό ενδιαφέρον των μαθητών της σε μιά από τις λαμπρότερες σελίδες της Έθνικης μας Ιστορίας.

Στούς σημερινούς, ειρηνικούς αλλά και ασυνάρτητους –ιδεολογικά– καιρούς, ή νέα γενιά μπορεί και πρέπει να επαναλαμβάνη –μέ άλλους τρόπους και μέ άλλες συνθήκες– την δόξα του Σαράντα. Για την Ελλάδα και για τόν κόσμο. Προσωπικά, τό περιμένω μέ βεβαιότητα. Και τό εύχομαι όλόψυχα. Παιδιά μου, ό Θεός νά σās εύλογη.

Έν τῷ Ἱερῷ Ἐπισκοπείῳ τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2000

Ανδρέας Κονιτσης

Αγρινιούπολεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης ΑΝΔΡΕΑΣ

Σκέψεις . . .

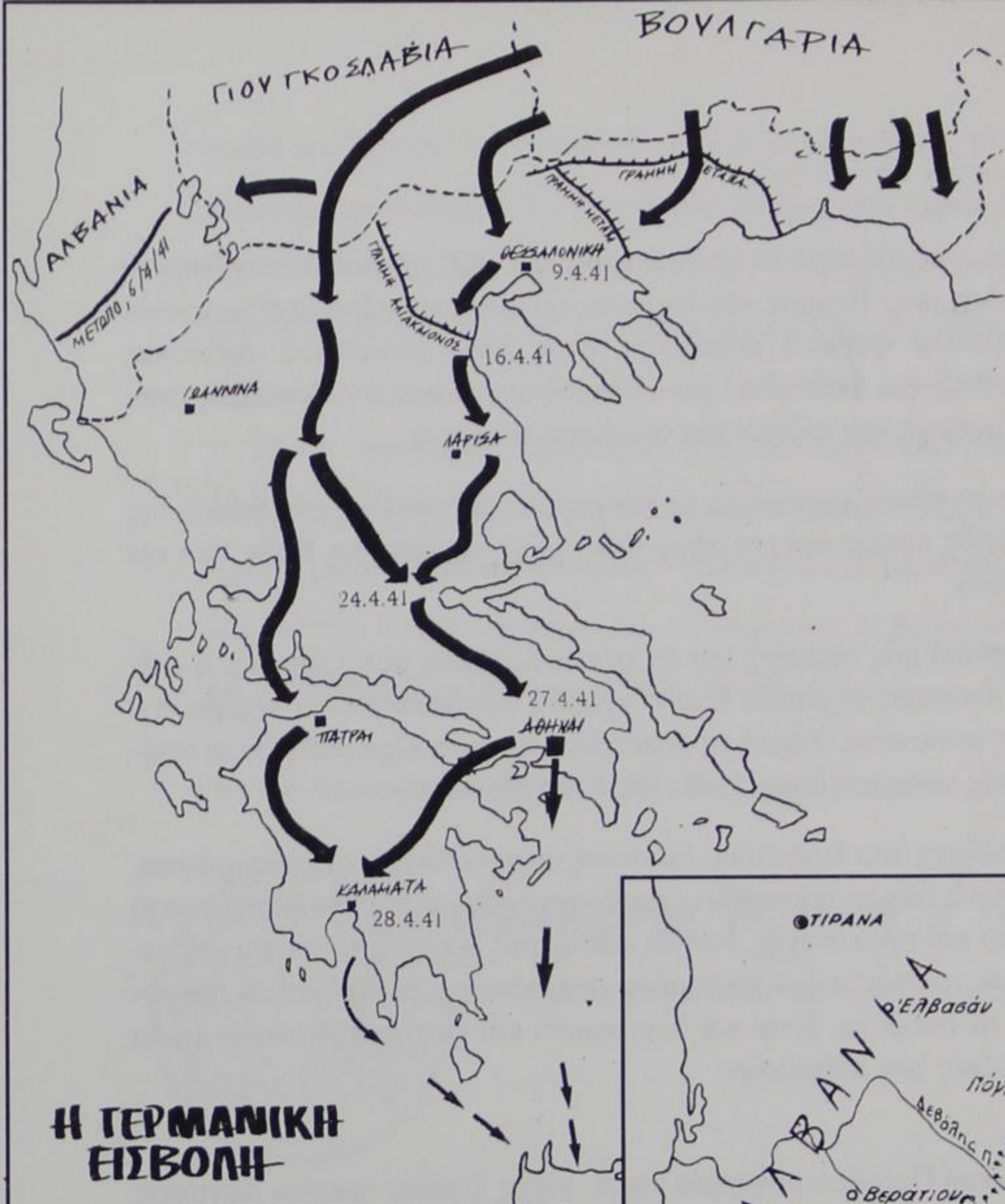
Κάθε χρόνο γιορτάζουμε το ηρωικό έπος του "40", το θαύμα των θαυμάτων της φυλής μας. Το έπος του Σαράντα ζει πάνω και πέρα από το χρόνο. Αιώνιο σύμβολο ψυχικού μεγαλείου, ενός λαού μοναδικού. Διδάσκει, εμπνέει, καθοδηγεί, βεβαιώνει για άλλη μια φορά πως ο ελληνισμός αποτελεί στη διαδοχή των αιώνων μια αδιάκοπη συνέχεια.

Στην Πίνδο το Έθνος έγραψε με τη λόγχη του νέες σελίδες στο βιβλίο της Ιστορίας. Κάθε ύψωμα και μια μάχη. Κάθε μάχη και μια νίκη. Κάθε νίκη και μια προέλαση.

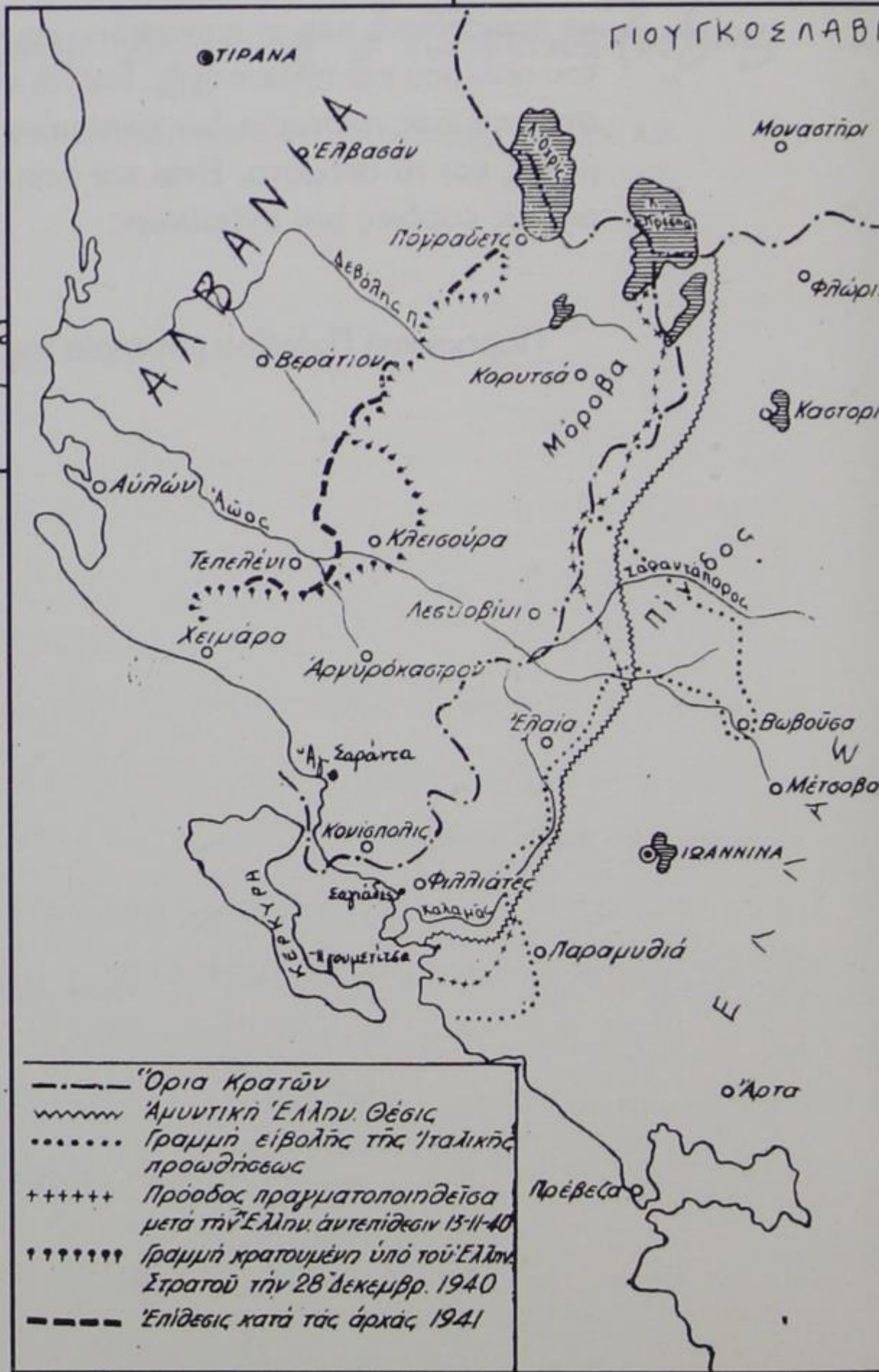
Για την ακριτική μας περιοχή, για τα αιματωβαμμένα αυτά χώματα, η επέτειος έχει ιδιαίτερη σημασία. Εδώ ο εχθρός προσπάθησε να κάμψει την ηρωική μας αντίσταση. Σ' αυτή τη μαρτυρική επαρχία σημειώθηκαν οι πρώτες Ελληνικές νίκες κατά των εισβολέων του Μουσολίνι.

Εμείς, οι μαθητές του Γυμνασίου Κόνιτσας αποφασίσαμε να καταγράψουμε περιστατικά που οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας έζησαν την εποχή του πολέμου και της κατοχής. Γιατί οι καθηγητές μας μας είπαν και μεις πιστέψαμε πως η ιστορία δεν είναι μόνο τα γεγονότα, οι αριθμοί, οι ημερομηνίες και τα ονόματα. Είναι και όσα καυτά και ζωντανά βγαίνουν μέσα από τις καρδιές των ανθρώπων.

Παρασκευή Πολύζου μαθήτρια της Β' τάξης Ενιαίου Λυκείου Κόνιτσας

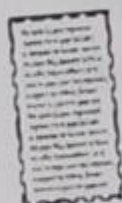

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

- — — — — Όρια Κρατών
- ~~~~~ Άμυντική Έλλην. Θέσις
- Γραμμή είβολής της Ιταλικής προώθησως
- +++++ Πρόσδος πραγματοποιηθεῖσα μετὰ τὴν Ἑλλην. ἀντεπίθεσιν 15-11-40
- ??????? Γραμμή κρατουμένη ὑπὸ τοῦ Ἑλλην. Στρατοῦ τὴν 28 ἑκτεμβρ. 1940
- — — — — Ἐπίθεσις κατὰ τὰς ἀρχὰς 1941

Αφηγείται ο κ. Ελευθέριος Παπαθεμιστοκλέους, κάτοικος Κόνιτσας, ετών 68, για το θείο του, έφεδρο λοχαγό, Γεώργιο Παπαθεμιστοκλέους, που σκοτώθηκε πολεμώντας με το λόχο ευζώνων στη μάχη του ΜΑΛ-ΣΠΑΤ ΤΕΠΕΛΕΝΙΟΥ.

Ο θείος μου, Γεώργιος Παπαθεμιστοκλέους, γεννήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 1896 στο χωριό Τούρναβο, σημερινό Γοργοπόταμο της επαρχίας Κόνιτσας. Ήταν της κλάσεως του 1916 και έλαβε μέρος στην εκστρατεία στη Μ. Ασία, όπου και τραυματίστηκε.

Τον Αύγουστο του 1939 υπηρετούσε ως δάσκαλος στο Λυσκάτσι, σημερινό Ασημοχώρι Κόνιτσας. Εκεί ευρισκόμενος επιστρατεύθηκε με εμπιστευτική κλήση ως έφεδρος λοχαγός και τοποθετήθηκε στον εφοδιασμό Όχρου πυροβολικού Ιωαννίνων.

Το Δεκέμβριο του 1940, παρότι έφεδρος, τραυματίας και πατέρας τεσσάρων παιδιών, αναχωρεί με δική του επιθυμία για το Αλβανικό μέτωπο, αναλαμβάνοντας τη διοίκηση του 9ου λόχου του 42ου Συντάγματος Ευζώνων.

Στις 3 Ιανουαρίου 1941 ο λόχος του βρίσκεται στη θέση ΜΑΛ-ΣΠΑΤ ΤΕΠΕΛΕΝΙΟΥ. Έχει πάρει εντολή να υπερασπιστεί σθεναρά αυτή τη θέση. Καλεί τους στρατιώτες του, τους ομιλεί, τους ενθαρρύνει. Ξεκινάει επίθεση κι αυτός οδηγεί το λόχο του με το πιστόλι στο χέρι. Δεν πέρασε πολλή ώρα και μια ριπή πολυβόλου από απόσταση 50 μέτρων τον έριξε χάρω.

Η μάχη μαίνονταν. Ο γιατρός του λόχου δεν μπόρεσε να πλησιάσει και να προσφέρει καμία βοήθεια μέχρι που ξεψύχησε.

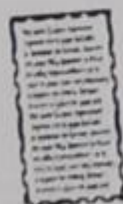
Ο λόχος του θεώρησε ζήτημα τιμής να μεταφερθεί ο νεκρός πίσω και να ενταφιαστεί. Έστειλε δυο στρατιώτες "εν μέσω" πυρών να τον παραλάβουν. Ο ένας σκοτώθηκε και ο άλλος τραυματίστηκε. Η μάχη συνεχιζόταν.

Την άλλη μέρα στάλθηκαν άλλοι δύο. Ο ένας τραυματίστηκε, ο άλλος, ο υπολοχαγός Φούφουλος Νικόλαος από τη Λειβαδιά, ο οποίος και διηγήθηκε στην οικογένειά μας το ιστορικό της μάχης και του θανάτου του θείου μου, ως αυτόπτης μάρτυρας, υπηρετώντας υπό τις διαταγές του, κατάφερε να τον αποσπάσει και να τον τραβήξει πίσω. Ο Υπολοχαγός και οι στρατιώτες του λόχου τον έθαψαν με συγκίνηση στο ύψωμα 1740 Λεκτού Τεπελενίου.

Την αφήγηση κατέγραψε η μαθήτριά της Α' τάξης του Ενιαίου Λυκείου Κόνιτσας, Αγγελική Γαϊτανίδου.

Αφηγείται η Νικολού Ευθαλία, ετών 71, κάτοικος Κόνιτσας.

Ήταν Νοέμβριος του 1940, λίγες ημέρες μετά την κήρυξη του πολέμου και οι Ιταλοί, που βρίσκονταν στην Κόνιτσα, άρχισαν να οπισθοχωρούν. Περνούν από σπίτι σε σπίτι και αναγκάζουν τους κατοίκους να φύγουν, με σκοπό να